

МЕТОДИЧНА СУТНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ В СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ ПІДРУЧНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ СТАРШИХ КЛАСІВ

С. О. Дячок, канд. філ. наук

Завдання в структурі підручника української літератури для 11 класу є компетентісно орієнтованими та спрямовані на розвиток умінь школярів застосовувати теоретичні знання у процесі аналізу літературних творів, асоціювати художню дійсність з власною життєдіяльністю, навчитись формулювати оцінні судження щодо концептуальних смислів художніх творів. Компетентісне навчання передбачає не лише здобуття учнями знань, умінь і навичок з української літератури, а й усвідомлення їх практичного застосування, а відтак значно зростатиме читацька активність та пізнавальний інтерес до предмету.

Ключові слова: *шкільна літературна освіта, українська література, методика навчання, компетентісно орієнтовані завдання.*

Розвитку предметної читацької і ключових компетентностей учнів сприяє методично організована навчальна діяльність, орієнтирами якої є система компетентісно орієнтованих запитань і завдань. У підручниках «Українська література. 10 клас (рівень стандарту)» і «Українська література. 11 клас (рівень стандарту)» (авторський колектив: А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко та ін.) презентовано продуману та експериментально перевірену систему різнорівневих компетентісно орієнтованих запитань і завдань, що ґрунтується на дотриманні концептуального положення – активізації інтелектуальної активності учнів-читачів у процесі самостійного опрацювання текстів навчальної книги. Авторами передбачено, який досвід отримає учень у результаті виконання компетентісно орієнтованих завдань. Підготовку до аналізу художнього твору спрямовано не лише на засвоєння учнями необхідних для його виконання теоретичних знань та вироблення читацьких умінь, а й на самоорганізацію власної дослідницької діяльності: визначення мети, завдань; складання плану; оцінювання досягнень та недоліків; рефлексію й визначення причини невдач, сильних сторін, які сприяли успішному виконанню завдання; внесення необхідних коректив; підбиття підсумків роботи.

Завдання сформульовано так, щоб максимально актуалізувати суб'єктний досвід і знання старшокласників, спонукати їх до активної аналітичної діяльності, самостійного аналізу та інтерпретації художніх творів, висловленню власних оцінних суджень, сприяти виробленню вмій діалогічного і контекстного прочитання літературного твору, рефлексії виконання запланованого та усвідомленню змін у власному читацькому розвитку.

Компетентісно орієнтовані запитання і завдання спрямовані на розвиток читацької компетентності передбачають формування уявлення учнів про українську літературу як невід'ємний складник світової художньої культури, розуміння її специфіки та значущості як мистецтва слова. Такі запитання і завдання передбачають знання змісту й проблематики літературних творів, уміння знаходити в творі авторські й творити власні смисли на основі діалогу з

текстом, автором та іншими читачами, здатність сприймати художній текст як засіб збагачення особистого естетичного та морально-етичного досвіду.

Отже, компетентісно орієнтовані запитання і завдання, використані в підручниках «Українська література. 10 клас (рівень стандарту)» і «Українська література. 11 клас (рівень стандарту)» (авторський колектив: А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко та ін.) спрямовані на розвиток умінь школярів застосовувати теоретичні знання у процесі аналізу літературних творів, асоціювати художню дійсність з власною життєдіяльністю, навчитись формулювати оцінні судження щодо концептуальних смислів художніх творів.

Tasks in the structure of a textbook of Ukrainian literature for grade 11 are competence-oriented and aimed at developing the ability of schoolchildren to apply theoretical knowledge in the process of analyzing literary works, to compare artistic reality with their own life, to learn to formulate value judgments regarding the conceptual meanings of works of art. Competence-based learning involves not only the acquisition of knowledge, skills and abilities by students in Ukrainian literature, but also the awareness of their practical application, respectively, the reader's activity and cognitive interest in the subject will significantly increase.

Key words: school literary education, Ukrainian literature, teaching methods, competence-oriented tasks.

Література

1. Бійчук Г. Компетентісно орієнтовані завдання з української літератури як засіб формування читацької компетентності. Проблеми сучасного підручника: зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. (електронне видання), 14 травня 2019 р. Київ: Пед. думка, 2019. С. 14-15.
2. Міщенко О. Реалізація компетентісно орієнтованих завдань на уроках української літератури в старших класах. Філологічна освіта: компетентісна парадигма: матеріали Міжнародної науково-практичної заочної інтернет-конференції (15 листопада 2019 р.). Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. С. 118-120.
3. Організація компетентісно орієнтованого навчання української літератури в ліцеї : методичні рекомендації / укладачі Т. О. Яценко, Н. І. Головченко, С. О. Дячок. Київ : Педагогічна думка, 2020. 87 с.
4. Українська література. Базовий рівень : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко, Г. Л. Бійчук, В. М. Тименко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 240 с.
5. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко та ін. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 240 с.
6. Фасоля А. Компетентісно зорієнтовані завдання: новація? Імітація? / Українська література в загальноосвітній школі. К. : Інститут педагогіки АПН України, 2014, № 5. С.14-20.